

Helena Tiihonen
Kaisankankaantie 165
98400 Isokylä
puh 0400 345104
taavatii@gmail.com

Hannu Kemppainen
Valtakirjalla (toimitettu ja koskee koko lupaprosessia)

Asia: Vastine Yara Suomi Oy:n valituslupahakemuksen ja valituksen sekä annettujen lausuntojen ja vastineiden johdosta,

Syy: KHO:n vastinepyyntö Dnro 1716/1/20, päiväys 17.9.2020

Muutoksenhaunalainen päätös: Vaasan hallinto-oikeus 5.5.2020 nro 20/0034/3
Muutoksenhakija korkeimmassa hallinto-oikeudessa: Yara Suomi Oy

YARAN VALITUSLUPAHAKEMUKSESTA JA VALITUKSESTA

Yara Suomi Oy jatkaa entistä, täysin alueen luonnonarvojen ja olojen ymmärtämättömyyttä/välinpitämättömyyttä niitä kohtaan kuvaavaa linjaa.

I VALITUSLUPAHAKEMUS I HAKEMUS

1. Yhtiö pyytää kunnioittavasti, että korkein hallinto-oikeus myöntää Yhtiölle luvan hakea muutosta edellä yksilöityyn Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen ja tutkii yllä mainittua Vaasan hallinto-oikeuden päätöstä koskevan valituksen.

2. Yhtiö pyytää korkeinta hallinto-oikeutta käsittelemään asian ja antamaan oikeusohjeen seuraavista kysymyksistä

– vanhan ympäristönsuojelulain (86/2000, ”VYSL”) 42.1 §:n 4 kohdan ja sitä vastaavan voimassa olevan ympäristönsuojelulain (527/2014, ”YSL”) 49.1 §:n 4 kohdassa tarkoitetun erityisen luonnonolosuhteen määritelmä ja VYSL 35 §:ssä tarkoitettu selvittämisvelvollisuus ja sen laajuus suhteessa VYSL 42.1 §:n 4 kohtaan; ja

– vesilain 3 luvun 20 §:n tulkinta Sokliojan ja Yli-Nuortin uomien siirrolle myönnettyjen vesitalouslupien kumoamista koskien.

3. Valituslupan myöntämiselle on yllä mainittujen kysymysten osalta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu peruste. Valituslupa tulee myöntää, koska lain soveltamisen kannalta samanlaisissa tapauksissa ja oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tarve saattaa asia jäljempänä esitetyin perusteluin korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi.

Kaivosyhtiö on hakenut valituslupaa Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen, jolla Vaasan hallinto-oikeus kumosi lupapäätöksen ja hylkäsi yhtiön hakemuksen Pierkulin ja Kaulusrovan louhosten osalta ja uomien siirron osalta. Pierkulin aluetta hallinto-oikeus piti VYSL:n 42.1 §:n 4 kohdassa tarkoitettuna erityisenä luonnonolosuhteena.

On osoitettu ao. tutkimuksin, että esim. maailman mitassa anutlaatuisen Soklin ahot-luontotyypin osan tuhoaminen (louhitaan vaikka vain osia ko. tyypin esiintymäalueista) köyhdyttää kokonaisuuden muitakin osia eli biodiversiteetti köyhtyy ja uhkana on sukupuutto. Vrt. metapopulaatio/edismenneen, arvostetun akatemiaprofessori Ilkka Hanskin työryhmän tutkimukset ([Kedoilla](#) elävän täpläverkkoherposen metapopulaatiota [Ahvenanmaalla](#) on tutkittu vuodesta 1991 lähtien)

Wikipedia:

Metapopulaatio on useiden paikallisten saman [lajin populaatioiden](#) muodostama kokonaisuus.

Metapopulaatioita esiintyy sekä luonnollisesti, että ihmisen toiminnan seurauksena pirstoutuneissa [elinympäristöissä](#). Pirstoutumisella tarkoitetaan yhtenäisemmän elinympäristön muuttumista useiksi pienemmiksi ja eristyneemmiksi elinympäristölaikuiksi; tällöin myös lajin populaatio jakaantuu useiksi paikallispopulaatioiksi. Nykyään metapopulaation käsitettä käytetään myös tarkasteltaessa lajin populaatorakennetta laajemmalla alueella, jolla paikallispopulaatiot ovat erillisiä, vaikka lajin elinympäristö ei muodostuisikaan selkeästi laikuista. [1]

Metapopulaatioissa paikallispopulaatiot ovat yhteydessä toisiinsa [migraation](#) kautta. Migraation lisäksi keskeisimpiä metapopulaatioissa toimivia prosesseja ovat paikallispopulaation häviäminen eli paikallinen [sukupuutto](#) ja tyhjiin elinympäristölaikkujen asuttaminen eli [kolonisaatio](#). [2] Mitä pienempi ja eristyneempi paikallispopulaatio on, sitä suuremmalla todennäköisyydellä se kuolee sukupuuttoon. [3] Metapopulaation säilyminen kokonaisuudessaan on riippuvainen paikallispopulaatioiden häviämisenopeuden ja uusien populaatioiden syntymisnopeuden suhteesta. Mikäli populaatioiden yksilöt kolonisoivat likimain saman määrän elinympäristölaikkuja kuin mitä paikallisen sukupuuton takia jää tyhjäksi, metapopulaatio säilyy vakaana.

Metapopulaatiomallien perusolettamus on, että elinympäristön pirstoutuneisuus vaikuttaa lajin dynamiikkaan sekä sen [säilymiseen maisematasolla](#). [1] Koska elinympäristöjen häviäminen ja pirstoutuminen on suurin syy lajien uhanalaistumiseen, sukupuuttoihin ja tätä kautta [luonnon monimuotoisuuden](#) vähenemiseen, on pirstoutumisen seurausten tunteminen tärkeää.

Tätä argumentaatiota tuotiin esille myös Vuotos-hankkeen käsittelyssä.

Yhtiö pitää VYSL:n 42.1 §:n 4 kohdassa esitetyn erityisen luonnonolosuhteen ensisijaisena tarkoituksena vesialueiden suojelua. Jokuomien siirto suojelua?

Tuntuu suorastaan rienaukselta esittää muka ikään kuin vesialueiden suojelu olisi tässä hankkeessa sen paremmalla tolalla kuin maa-alueiden luonnonarvot. Näitä ei edes tule käsitellä erikseen, on kysymys kokonaisuuksista. Yhtiö ei anna arvoa millekään vesimuodostumalle, ei pienvesistöille, ei lähdelammille, ei Nuorttjoen latvoille tai itse Nuorttijoelle, ei Kemijoelle.

Soklin ahot erityisine piirteineen suorastaan mykisti ja aiheutti liikutusta meissä ruohonjuuritason ihmisissä. Loitsanalampi ja kirkas Nuorttijoki ympäristöineen, lintuineen, Kemijoki. Luonto kosketti syvältä.

Yaran edustaja sen sijaan sanoi katselmuksen aikana allekirjoittaneelle (HT), ettei yhtiö vastusta kaivosveroa. Hän ei ymmärtänyt meillä olevan muuta syytä vastustaa hanketta.

Yksikään katselmukseen osallistuva asianosainen ei puhunut verosta tai korvauksista. Kaikkien kanta oli se, että Soklin kaivoshankkeelle ei saa antaa lupaa, koska se on turmiollinen kaikelle tärkäläiselle elämälle ja arvoille tuolla luonnonmaantieteellisellä alueella, vedenjakaja-alueella ja laajalla varsinaisen alueen ulkopuolella. Vrt. aiemmat asiakirjat.

Kronologisesti kommentteja yhtiön valitukseen:

21. Ympäristöluvan myöntämissesteiden laajentava ja ennakoimaton tulkinta voi johtaa yksittäisen luvan hakijan kannalta merkittäviin taloudellisiin seuraamuksiin.

Meillä on yksi vuosikirjapäätös KHO 18.12.2002: Vuotoksen allas täyttää ehdottomat rakentamiskiellot! Tätä kaikki noudattakoot!

Siinä on ohjenuoraa yhtiöille, että tekisivät vaadittavat selvitykset tuolta pohjalta ennen lupien hakemista. Silloin välttyttäisiin yllätyksiltä, mitä Suomen ja EU:n lait vaativat selvitettäväksi ja osattaisi budjetoida oikein – tai jättää hanke mahdottomana unholaan. Vesilain uudistuksen

jälkeenkin laki sisältää edelleen ehdottomat rakentamiskiellot.

Kaivoksen toiminta-ajaksi on arvioitu noin 20 vuotta Pierkuli ja Kaulusrovan alue mukaan lukien. Mikäli näistä alueista jouduttaisiin luopumaan, lyhentäisi se arvioiden mukaan kaivoksen elinkaarta noin 3-4 vuotta. Kyseisten malmialueiden poisjääminen ei kuitenkaan oleellisesti alentaisi investointikustannusta, mikä merkittävältä osin koostuu rikastamosta, alueinfrastrasta ja muista kaivostoiminnan tarvitsevista rakenteista. Mittavien investointipäätösten tukena tulee olla riittävä varmuus luvituksesta ja siitä, että investoinnille voidaan laskea tuottoa tarpeeksi pitkältä ajalta. Ilman jokiuomien oikaisujen rakentamista kaivostoiminnan aloittaminen ei puolestaan ole vesienhallinnan kannalta lainkaan mahdollista.

Yhtiön tulkinnan mukaan siis Vaasan hallinto-oikeuden päätös estää Soklin kaivoksen.

20 vuotta kestävä ”työmaa”, joka on kuin pieni tuokio edes ihmisen elämässä, saati kansakunnan mittakaavassa. Ajan suhteellisuutta voi arvioida esimerkin omaisesti: vastaanotolle tuli potilas, joka arveli, että oli käynyt edellisen kerran noin viisi vuotta sitten. Vastaanottajalla oli samanlainen muistikuva. Sairauskertomuksesta selvisi, että edellinen käynti oli tapahtunut 15 vuotta sitten... Siinä sitten päiviteltiin ajan kulumista. Eli 10 vuotta oli mennyt huomaamatta, ”omasta eestään”.

Suunnitellun Soklin kaivoksen toiminta-aika ei kuitenkaan menisi huomaamatta, vrt. aiemmat asiakirjat odotettavissa olevista tuhoista. Emme kaipaa sellaista ”kulttuurishokkia”. Siis tuokion työmaan takia nyljetty maa ja pilatut vesistöt, riistetty elinympäristö ja elämäntapa, **verovaroin** rakennettu ja ylläpidetty infrastruktuuri ulkomaisen yhtiön eduksi – työmaan jälkeinen tuomiopäivän maisema.

26. Pierkulin aluetta kokonaisuutena tai luontotyyppin Soklin ahot -esiintymiä ei ole katsottu tarpeelliseksi sisällyttää suojelualueisiin, tai ryhtyä muihinkaan toimenpiteisiin niiden suojelemiseksi.

Näinhän oli Vuotos-alueellakin tilanne. Suojelun arvoisia kohteita ei suojeltu allashankkeen takia, ei suinkaan arvojen puuttumisen vuoksi. Myöskään Sokli-alueen kohteiden suojelemattomuuteen ei ole syynä objektiivinen suojeluarvo/ -arvottomuus.

LAPELY:n viranomaislausunnossa 21.8.2020 korostetaan biodiversiteettiä. EU:n strategiaohjelmissa painotetaan sitä, että biodiversiteetin suojelu ei toteudu vain perinteisellä suojelulla. Biodiversiteettiä ei suojella vain Suomen luonnonsuojelulailla. ELY:n lausunnon mukaan vesienhoidon tavoitteiden täyttymisen osalta on **varmistettava**, ettei Loitsanan ja Loitsonlammen tyhjentämisestä aiheudu alapuolisten vesimuodostumien, Sokliojan tai Nuortin tilan heikkenemistä.

Sokli-hanke kaikkineen tuhoaisi pienvesiäkin runsaasti ja pilaisi ylistä Kemijokea purkamalla jätevesiä 10 km Rovalan yläpuolelle. Tämä on **koskiensuojelulailla suojeltua** Yli-Kemijoen latvaa Savukoskelta ylös päin. Pitkän Vuotos- taistelun jälkeen saimme pelastettua Pelkosenniemen yläpuolelta lähtevän Yli-Kemin vapaan haaran ja nyt sen latvaosaa ollaan vaatimassa norjalaiselle yhtiölle jätteiden purkupaikaksi.

Olemme vaatineet Vaasan hallinto-oikeutta pyytämään **ennakkokantaa EU:sta** koskien Sokli-hanketta. Weser casen merkitys vedenjakajan molemmin puolin tärkeä. **Toistamme vaatimuksemme.**

Tälläkään keisarilla ei ole vaatteita päällään.

Vaadimme KHO:ta tekemään asiassa **katselmuksen ainakin kesäaikana ja kuulemaan asianosaisia**, jollei KHO suoralta kädeltä hylkää hakemusta. Vain kokemalla luontoarvot konkretisoituvat.

Allekirjoittaneiden valitusta hakija ei ole kommentoinut miltään osin. Valitus on vaatinut paljon työtä, perehtymistä, katselmuksiin osallistumista ym, joten olisi odottanut saavansa edes kommenttia yhtiöltä.

II VALITUS

1. VAATIMUKSET

Yhtiö vaatii kunnioittavasti, että korkein hallinto-oikeus:

1 kumoa a Vaasan hallinto-oikeuden 5.5.2020 antaman päätöksen 20/0034/3 siltä osin, kuin Vaasan hallinto-oikeus on (i) kumonnut Lupapäätöksen ja hylännyt Yhtiön hakemuksen Pierkulin

ja Kaulusrovan louhosten osalta ja (ii) kumonnut Sokliojan ja Yli-Nuorttin uomien siirrolle myönnetyn vesitalouslupan; ja

2 palautt amatta asiaa uuteen käsittelyyn palauttaa Lupapäätöksen 20/0034/3 yllä mainittujen kohtien (i)-(ii) osalta voimaan sellaisenaan.

VAATIMUKSEMME

Vaadimme kunnioittavasti aivan päinvastaista kuin yhtiö:

1. Yara-yhtiölle ei tule myöntää valituslupaa, vaan

2. Vaasan hallinto-oikeuden tekemä Soklin kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupapäätös on kumottava muiltakin osin, kuin VHO:n jo tekemä PSAVI:n myöntämien lupien kumoaminen koskien Pierkulin ja Kaulusrovan louhoslupia ja Sokliojan ja Yli-Nuorttin uomien siirrolle myönnettyä vesitalouslupaa.

3. Jollei KHO hylkää hakemusta suoraan:

- Vaadimme pyytämään EU:n ennakkokantaa. Finnpalpin lupa evättiin vesistö päästöjen vuoksi, vrt. Weser-case.

- Vaadimme KHO:ta tekemään asiassa katselmuksen ainakin kesäaikana ja samalla asianosaisten kuulemisen. Luontoarvot konkretisoituvat vain kokemalla ne.

- Ruotsin ja Venäjän kuuleminen naapurivaltion puolelle ulottuvista vaikutuksista tulee tehdä

- Asiat kuuluu tutkia EU:n ja kotimaisen vesiensuojelulainsäädännön hengen mukaisesti.

PERUSTELUT

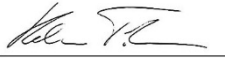
Soklihanke täyttää ehdottomat rakentamiskiellot ja on useiden kotimaisten lakien ja EU-direktiivien vastainen:

- Vesilain ehdottomat rakentamiskiellot**
- Luonnonsuojelulain ehdottomat rakentamiskiellot**
- EU:n vesipuitedirektiivi**
- Koskiensuojelulaki**
- Perusoikeudet**
- Poronhoitolaki**
- Ydinenergialaki**
- ym aikaisemmissa asiakirjoissa esiintuodut perustelut**

Muissa Sokli-hanketta vastustavissa valituksissa on ansiokkaasti ja yksityiskohtaisesti pureuduttu hankkeen vaikutuksiin. Todellisuus tukee ehdottomia rakentamiskieltoja.

Kunnioittaen

Kemijärven Kaisanlahden rannalla 6.11.2020

Helena Tiihonen

yleislääketieteen erikoislääkäri

Vuotoksen Voima Oy:n hallituksen puheenjohtaja, nimenkirjoittaja (toimialana mm. vesistöjen suojelu Suomessa ja koko maapallolla)

Kiinteistöomistukset ja osaomistukset Kemijoen vaikutuspiirissä: Tuuliketo-palsta Keminsaarilla ja Tiihola I Kemihaaran soiden Natura-alueella myös, Tiihola Pelkosenniemen kirkonkylässä, Metsonpirtti Kemijärven Kaisanlahden rannalla.

ja plsta HT

Hannu Kemppainen (jo muistutusten liitteenä toimitettu Hannu Kemppaisen valtakirja ja asianosaisuuden selvittävät asiakirjat lupaprosessin loppuun saakka)